

**PÉCSI LEŐWEY KLÁRA GIMNÁZIUM
KLARA-LEŐWEY-GYMNASIUM PÉCS
LYCÉE KLÁRA LEŐWEY DE PÉCS¹**

**PEDAGÓGIAI PROGRAMJÁNAK
MÓDOSÍTÁSAI**

**(A MÓDOSÍTÁSSAL ÉRINTETT FEJEZETEK EGYSÉGES
SZÖVEGBE SZERKESZTVE)**

Nevelőtestületi elfogadás dátuma: 2014. március 31.

Fenntartói jóváhagyás: Nkt. 26. § (1) bekezdés szerint

Érvényesség: a nevelőtestületi döntés szerint

Tervezett felülvizsgálat dátuma: jogszabályi előírás, nevelőtestületi döntés szerint

¹ A továbbiakban Pécsi Leőwey Klára Gimnázium

Tartalomjegyzék

NEVELÉSI PROGRAM	3
1. BEVEZETŐ.....	3
1.4. Az iskola küldetésnyilatkozata.....	3
2. AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ, OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI ÉS ELJÁRÁSAI	4
2.1. Pedagógiai alapelvek és értékek, fejlesztési területek, nevelési célok.....	4
2.2. Az iskolában folyó oktató-nevelő munka általános céljai	6
2.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai, a tevékenységsorozat.	7
HELYI TANTERV.....	9
1. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok megvalósításának részletes szabályai.....	9
3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	12
3.1. Értelmi nevelés.....	12
3.2. Lelki nevelés	12
3.3. Fizikai nevelés	13
13. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek	14
13.1. Hosszú távú céljaink	15
13.2. Középtávú céljaink	15
13.3. Rövid távú céljaink	16
13.4. A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a tanulóknak	16
13.5. Kulcsszavak	16
13.6. Az egészséges és kulturált életmódra nevelés területén elvégzendő feladatok az iskolában.....	16
13.7. A tanárok feladatai	18
13.8. Konkrét feladatok	18
13.9. Tanulásszervezési és tartalmi keretek	24
13.10. Téma nap, témahét	26
13.11. Komplex intézményi mozgásprogram	28

NEVELÉSI PROGRAM

1. Bevezető

1.4. Az iskola küldetésnyilatkozata

A Pécsi Leówey Klára Gimnázium Magyarország, a közvetlen régió és a város kiemelkedő eredményeket hozó közoktatási intézménye. Ezek az eredmények részben fejezhetőek ki konkrét adatokkal, mint például a „jó” szint feletti tanulmányi átlag, a 80% feletti felvételi arány, az egy főre jutó nyelvvizsgák magas száma. Számunkra ezeknél is fontosabb, hogy a Leóweybe járóknak a felnőtté váláshoz olyan kapaszkodókat biztosítsunk, mind a szellemi, mind a lelki, mind a fizikai nevelés terén, amelyek segítségével felelősen gondolkodó, másokkal együtt érző és fizikailag is erős és egészséges emberek lehetnek. A gimnázium klasszikus műveltséget, szilárd erkölcsi értékrendet, nemzeti és nemzetiségi azonosságtudatot, általános emberi értékeket közvetítő középiskola, ahol a személyiség- és közösségfejlesztés egyszerre kap hangsúlyt.

A mára kikristályosodott nevelési és oktatási alapelvek mélygyökerűek, melyben benne van sok-sok tanárelődünk élete és munkája, és az őket követő, a hagyományokat felvállaló jelenlegi pedagógusok hite és módszertani sokszínűsége. Olyan iskolát kívánunk így együtt építeni, amely pedagógiai és szellemi értelemben a XXI. század kihívásainak megfelelni tudó, magyar hazáját szerető, széles látókörű, önmaga értékeit ismerő, a problémák iránt érzékeny, logikus rendszerben gondolkodó fiatalokat bocsát ki. Olyanokat, akiket európai humanista szemlélet hat át, akik érzékenyek lesznek az emberiség előtt álló közös problémák megoldására, a különböző kultúrák iránti nyitottságra és a természet, illetve az épített környezet értékeire. Fontos, hogy kialakuljon bennük az önálló tanulás és ismeretszerzés igénye, az írásbeli kommunikáció képessége magyar és idegen nyelven, az egészséges életvitel, a szociális képességek rendszerének felépítése, felelősségérzet önmaguk és társaik iránt. Olyan európai színvonalú iskolát kívánunk fenntartani, amelyben az élő kapcsolatok gazdag rendszere működik, mely érzelmi töltést, belső erőt és életre szóló emlékeket ad, ahol a felnőtté válás nehéz időszakában társakat, barátokat, biztos háttérrel adó felnőtteket találnak tanítványaink.

A mi iskolánkban a tehetséggondozás és a hátránykompenzálás személyre szóló, a közös alkotómunkában a diákok a tanárok társaivá válnak. Az iskola nevelési elvei, eredményei, harmonikus, derűs légköre, életszemlélete és gyermekszeretete alapján jelentős szerepet töltött és tölt be a város és a térség kulturális életében, oktatási rendszerében. Fennállása óta több tízezer diák hagyta el az alma matert, köztük olyanok, akik egy-egy család egymás utáni generációit képviselték. Ők, más tanítványokhoz hasonlóan, hittek abban, hogy itt humanista szemléletű, gyermekszereteten alapuló pedagógia érvényesül, és a nevelés egész célrendszerét ennek rendeljük alá. A célok elérését szolgáló módszerek, eljárások, eszközök, szervezési rendszerek, azaz az oktatás stratégiája is ezeket az alapelveket erősítik. Hisszük, hogy a biztos alapok, a stabil értékrend, egy jó gimnáziumi időszak az ember életében döntően meghatározza az egész későbbi életfolyamat pozitív irányát, megalapozva a fejlődésbe, illetve önnevelésbe vetett hitet, az értelmi és az érzelmi intelligencia bázisait kiépítve a személyiségben.

Ehhez kívánunk olyan iskolát éltetni és működtetni, amely az emberi teljesség megélését kínálja tanulóinak és tanárainak – az iskola minden polgárának egyaránt.

2. Az iskolában folyó nevelő, oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei és eljárásai

A fenti hitvallásból következik annak a komplex gondolkodásnak a szükségessége, amely mind a jelen különböző viszonyrendszereivel kapcsolatban, mind a múlt és a jövő vonatkozásában elkötelezi az iskolában dolgozókat amellett, hogy a tanulók kiteljesedése ne maradjon egysíkú, szűk orientációjú. Ez megfelel a klasszikus általános gimnáziumi modell hagyományainak, egyúttal komoly versenylőnyt biztosít a felsőoktatási rendszerbe, illetve a későbbi munkaerőpiacra kerülésnél az idejáróknak.

2.1. Pedagógiai alapelvek és értékek, fejlesztési területek, nevelési célok

Alapelveink rendszerét az a többdimenziós pedagógiai modell foglalja össze, amelyben a pedagógiai tudás jelenti az egyik fő szempontot, a megértés, a komplex tanulás elősegítése, illetve a fejlesztési célok megvalósítása a másodikat, míg az iskolai élet szereplői közötti együttműködés, kommunikáció, kooperativitás a harmadikat. Különös jelentőséget tulajdonítunk az iskola pozitív légkörének, a közösségfejlesztést, az iskolai élményszint javítását, a teljesség megélésének támogatását szolgáló szempontoknak. Pedagógiai munkánk alapértékei ezek alapján, a tanári oldalról tekintve, a magas szakmai színvonal biztosítása a célszerűség, jogszerűség, szakszerűség, hatékonyság, eredményesség, rugalmasság és kiszámíthatóság alapelvei mentén. Másrészt a fejlesztés megvalósítása az iskola minden résztvevőjére vonatkoztatva, a cél- és érték-racionalitás, legitimitás, tervszerűség, nyomon-követhetőség, megvalósíthatóság, hatásosság, fenntarthatóság és kiterjeszthetőség értékrendszere alapján. Harmadrészt az együttműködési kultúra fejlesztése az érdekegyeztetés, informativitás, normativitás, reflektivitás, objektivitás, konstruktivitás, méltányosság és igazságosság elveit szem előtt tartva, az iskolai szervezet tagjaiból közösséget kovácsolva, elősegítve a jó közérzet, az otthonos légkör megteremtését.

A diákok oldaláról nézve legfontosabb alapelveink a személyiség- illetve közösségfejlesztés kiegyensúlyozott megvalósítása, a gazdag értékvilág felmutatása mellett. A személyiségfejlesztésen belül kiemelkedő szerepe van iskolánkban a tehetséggondozásnak, a kulcskompetenciák (szövegértési-szövegalkotási; idegen nyelvi; matematikai; természettudományos és technikai; szociális és állampolgári; esztétikai-művészeti kompetenciák) kimunkálásának, valamint az egészséges életmódra, a környezettudatos magatartásra, az aktív állampolgárságra, a nemzeti összetartozás ápolására irányuló hazafias elköteleződésre nevelésnek, az intelligencia (kognitív, társas, kommunikációs, szociális, manuális), a kreativitás és az érzelmi intelligencia fejlesztésének. Fontos számunkra, hogy diákjaink összefüggésekben és rendszerekben tudjanak gondolkodni.

A hátrányos helyzetű tanulók esetében különös gondot fordítunk az integrációs és képességfejlesztő munkának. Ennek érdekében erősítjük a konstruktív szokásrendszerek kialakítását, az életvezetési modellek megalapozását. Nagy hangsúlyt fektetünk a reális önismeretre, önbecsülésre, az érzelmek alkotó jellegű feldolgozására, a konfliktuskezelési technikák és a pozitív gondolkodási mód elsajátítására. Ezen a

területen különösen fontos szerepe van az önálló-, választó- és döntőképesség erősítésének, az információszerzés, -szűrés, -feldolgozás képessége kialakításának, saját érdeke érvényesítésének és azok másokéval való összehangolásának, az igényes, harmonikus, egészséges családi életre nevelésnek.

Gimnáziumunk valamennyi dolgozója, az iskolavezetés, az osztályfőnökök, a szaktanárok, a pedagógusok munkáját segítő szakemberek egy közös cél érdekében tevékenykednek, hogy elősegítsék a tanulók személyiségének fejlesztését, értelmi, érzelmi és testi fejlődését. Ez a nevelési folyamat az iskolában különböző közösségeken belül, egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül valósul meg. Fontos törekvésünk, hogy a személyiségfejlesztési és a közösségfejlesztési folyamat kiegyensúlyozottan és egymást erősítve működjön az iskolában. Alapértéknek tekintjük a közösséget, ezért elvárjuk az iskola minden szereplőjétől ennek az értéknek a tiszteletét, és a közösségfejlesztő munkában való részvételnek a személyes érdekeivel való összehangolását.

A gazdag értékvilág megismertetésének kiemelt területei a következők:

- A klasszikus műveltség szilárd alapjainak lerakása, melyre biztonságosan építhetik ismereteiket tanulóink.
- Az alapvető erkölcsi, magatartási és társadalmi normák megismertetése, és azon belül megtartásának, alkalmazásának belső igénnyé alakítása. Hangsúlyt helyezünk a közelmúlt történelmi eseményeinek etikai alapú megítélésére, a XX. századi diktatúrák lélektelen, emberellenes voltának sokoldalú bemutatására, különösen a társadalomtudományi és a művészeti tárgyak oktatása során.
- A testi és lelki egészségre, mint központi értékre tekintés. Láttatni kell a diákokkal, hogy a fizikai erőnlét, a test egészsége és jóléte összefügg a lélek egyensúlyával. Rendszeres sporttevékenység mellett könnyebb elviselni a stresszt. A testi és lelki egészség harmonikus fejlesztése és megőrzése az élethosszig tartó, egészségtudatos, fizikailag aktív életvezetésre szocializálást célozza. A tanulókat ösztönözni kell arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz-és feszültségoldás különféle módjainak elsajátítására. Nélkülözhetetlen szerepet tölt be a mozgástanulás a tanulók saját testképének megismerésében, a testtudat kialakításában. Ennek sikere a komplex intézményi mozgásprogram elméleti és gyakorlati minőségétől függ.
- A demokrácia alapelveinek, dokumentumainak megismertetése, állampolgárságra nevelés. A felelős, hazájáért cselekedni akaró és tudó állampolgárrá nevelésnek része a demokratikus jogállam és a nemzeti függetlenség ellen fellépő törekvések felismerése, és annak megértése, hogy a diktatúrák elleni küzdelem minden korban állampolgári kötelesség, hiszen a jogtiprásból sohasem születhet jog. Ennek alapján kell a XX. századi diktatúrák jellemzőit is feldolgozni – fel kell tárnunk e rendszerek emberiség ellen elkövetett soha el nem évülő bűntetteit is. Minden évfolyamon fontos feladat Magyarország Alaptörvényének megismertetése, különösen tekintettel a Nemzeti Hitvallásra és az Alapvetésre.
- Az európai humanista szellemiség vonásainak (igazság, jószág, szépség) tükröződése az egyén megnyilatkozásaiban, magatartásában.

- A diszkrimináció minden formájának elvetése; nyitottságra és toleranciára nevelés más népek, kultúrák, vallások iránt.
- A nemzethez tartozás etikai és érzelmi értékének felismertetése. Célunk, hogy tanulóink foglalkozzanak a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, művészek, írók, költők, sportolók munkásságával, tevékenységével, ugyanakkor legyenek képesek azon alkotók helyes etikai alapú megítélésére is, akik elfogadhatatlan politikai és morális szerepvállalásuk révén az embertelen eszmék és gyakorlat szolgálatába álltak.
- Az egészséges európai és nemzeti identitástudat megszilárdítása;
- A nemzeti/nemzetiségi és helytörténeti kultúra megismertetése;
- Az anyanyelvnek mint műveltségünk feltételének és kultúránk hordozójának a nyelvi kommunikációs képességekben való folyamatos fejlesztése.
- Az ökológiai szemlélet formálása a természettel, a környezettel és a globális problémákkal kapcsolatban.
- Az értékteremtő munka, a pénz világa, a javakkal való tudatos gazdálkodás, a fogyasztás terén az egyén felelősségének megismertetése.
- A világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról alkotott nézetek ismerete.
- A pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok ismerete.
- A fenntarthatóság gazdasági-üzleti világban értelmezhető vonatkozásainak ismerete.

2.2. Az iskolában folyó oktató-nevelő munka általános céljai

Korunk fontos tapasztalata, hogy ma, amikor új módokon lehet tanulni, új módszerekkel kell tanítani is. Az informatikai forradalom korában van egy sebességi kihívásunk: aki lelassul, az lemarad, unalmas lesz, figyelmen kívül esik. Érzékeljük, hogy intenzív élményeket igényelnek a tanulóink. Van egy mennyiségi kihívásunk: mindenki mindenhez hozzáférhet, ha szerencsés, vagy ha akar, de épp ezért minőségi élményeket igényelnek a tanuló emberek. Van egy demokratikus kihívásunk: demokratikus légkört és szabad nyilvánosságot igényelnek a diákok is. Ezért versenyképességet és közösségi felelősségvállalási képességet igényelnek tőlünk, tanároktól – a szülők és a diákok egyaránt.

Célunk, hogy ezekre a kihívásokra válaszoljunk, s egyúttal részesei legyünk a világon lezajló pedagógiai paradigmaváltási folyamatnak is. Olyan metódusokat kívánunk alkalmazni a nevelő-oktató munka területén, amelyek életteli alternatívákat kínálnak, amelyek a hosszú távú emlékezetben megőrzött élményeket nyújtanak a tanulási folyamatban résztvevőknek. Olyan iskolát szeretnénk, ahol biztosított ez a lehetőség a benne élőknek. Tudatosan tervezett folyamatok révén, mégis nagymértékű önállóságot biztosító, csoportos tanulási szisztémák segítségével. Hisszük, hogy csak így lehet komoly mértékben fejleszteni a nyitottság, az empátia és mások megértésének képességét is a közösségben átélt szinergikus együttműködés élményének következtében. Szükség van tehát az „élménypedagógiára”. Az élményben ugyanis azt a

faktort ismerhetjük fel, amely nélkülözhetetlen a pedagógiai folyamat sikeréhez, a megértésben bekövetkező változások eléréséhez.

A pedagógiai folyamat konkrét céljai a tanulók személyiségfejlődésében bekövetkező változások, amelyek a tanulási-tanítási folyamat eredményeiként valósulnak meg a korszerű, szaktárgyakba rendeződött művelődési anyag feldolgozása és elsajátítása során. Az oktatás célja egyben a nevelés célja is, melynek meg kell alapoznia az általános műveltséget. Szolgálnia kell a tankötelezettség teljesítését. Fel kell készítenie minden diákot a kétszintű érettségi vizsgákra, illetve a továbbtanulásra. Segítenie kell a megújítható tudás megszerzését, ennek alkalmazását, elmélyítését. Ki kell alakítania a folyamatos önművelés igényét. Biztosítani kell a kötelező és egységes képzésen túl a választhatóság szabadságát. Fejlesztenie kell a tanulók önállóságát, öntevékenységet, alkotó részvételét a tanulásban. Egyúttal biztosítanunk kell a folyamat során a korrekciólehetőséget. Lehetővé kell tennünk a tanulók tehetségének és képességének kibontakoztatását. Azt kell szolgálnia ennek, hogy mindenki megszerezhesse a képességei szerinti optimális tudást.

Fontos célunk, hogy a tanulók hozzájuthassanak ahhoz a tudásanyaghoz, amelyet a Pécsi Leőwey Klára Gimnázium helyi tanterve előír, de az is, hogy a szakmai-tárgyi tudáson túl felkészüljenek a helyes életvezetésre, ön- és emberismeretre, kommunikációra és konfliktuskezelésre. Célunk továbbá a kötelezően és szabadon választható, emelt és középszintű érettségire felkészítő (11-12-13. évfolyam) tantárgyblokkok felkínálásával elősegíteni a választott pályára való felkészülést, az érettségi vizsgák letételével a sikeres egyetemi és főiskolai felvételt.

2.3. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai, a tevékenységsorozat

A nevelő-oktató munka alapvető feladata, hogy diákjainkat felkészítsük az életben való helytállásra. Ez a feladat azért különösen nehéz a mi korunkban, mert egy hosszú távú, globális válság korában élünk, s tanítványainkat arra kell felkészítenünk, hogy megoldásokat keressenek a meglévő problémákra, s alkalmazkodjanak a paradigmaváltás kényszeréhez.

Stratégiai nevelési és oktatási cél tehát, hogy megoldásokat kínáljunk diákjainknak, vagy pontosabban, alkalmassá tegyük őket arra, hogy keresni tudják az életképes alternatívákat. Éppen ezért tartjuk fontosnak a fizikai, lelki és szellemi értelemben egységes és egészséges személyiségű fiatalok nevelését, akik szabadon, felelősen és magas szeretetfokkal képesek létezni. Ezeket a stratégiai feladatokat kívánjuk a tantestülettel és az iskolai élet minden szereplőjével megvalósítani, s ezeket igyekszünk adott folyamatcélokra, speciális tagozati és konkrét tantárgyi célokra bontani.

Diákjaink a kamaszkor derekán lesznek gimnazisták. A világhoz való viszonyukat ekkor meghatározza az a bizonytalanság, amely önmagunk megismerése során (a képességeik, erkölcsi tulajdonságaik, testi-szellemi teljesítőképességük kipróbáláskor) jellemzi őket. Önazonosságuk, önérték-tudatuk erősítéséhez szükségesek azok a szervezett közös tevékenységek, rendezvények, amelyeken bemutatkozhatnak, megnyilatkozhatnak, cselekedhetnek társaik, a gimnázium közössége előtt.

Legfontosabb folyamatcéljaink az alábbiakban foglalhatók össze:

Az első két (illetve három) évfolyam feladatai közé tartozik:

- a helyzetfelismerő és önismereti képességek folyamatos fejlesztése a tanítás-tanulás folyamatában,
- a szuverenitás, a kezdeményezőkézség és a kreativitás igényeinek táplálása,
- a normakövető, elfogadó és együttműködő magatartás pozitív formáinak erősítése,
- a tanulási módszerek tudatos alakítása, az egyénileg eredményes tanulási technikák megszilárdítása,
- a férfi-női szereplehetőségek korszerű értelmezésével erősíteni a diákokban a nemükkel való azonosságukat,
- önismereti technikák megismertetése mellett a szociális érzékenység felébresztése,
- az integrációs képesség kibontakoztatása,
- az információ önálló megszerzésének, feldolgozásának és rendszerbe illesztésének a megtanítása és gyakoroltatása.

A 11-12-13. évfolyam feladatai közé tartozik az eddigiek mellett:

- az öntudat, önérzet és a felelősségérzet együttes megszilárdítása és a vállalkozó kedv, az önállóság formálása az iskolai tanítás-tanulás folyamatában, összekapcsolódva a sport- és művészeti tevékenység-formákkal, a kidolgozott elismerési és díjazási rendszerrel,
- alkalmassá tenni a diákokat az egyéni képességek szintjének és teljesítményük értékének reális felmérésére, a pályairányítással pedig megalapozott pályaválasztásra,
- társadalomismeretüket gyarapítva felkészíteni őket a lehetséges társadalmi szerepekre, konfliktusokra.

Mindezek optimális megvalósulása esetén nyújthat a Pécsi Leówey Klára Gimnázium a négy- illetve ötéves nevelés-oktatás folyamatában kellő alapot a felnőtté váláshoz.

HELYI TANTERV

1. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok megvalósításának részletes szabályai

A Pécsi Leőwey Klára Gimnázium Pedagógiai Programjában az iskola pedagógiai profiljának megfelelően választott, a miniszter által kiadott, illetve jóváhagyott kerettantervek meghatározó szerepet töltenek be a Nemzeti alaptanterv elveinek érvényesítésében. A törvényi előírásnak megfelelően a választott kerettantervek eleve rögzítik a nevelés és oktatás céljait, a tantárgyi rendszert, az egyes tantárgyak témaköreit, tartalmát, a tantárgyak követelményeit, a tantárgyközi tudás- és készségterületek fejlesztésének feladatait, és közli a követelmények teljesítéséhez szükséges időkeretet is. A Nat-ban megfogalmazottak alapján a választott kerettantervek határozzák meg a mi iskolánkban is a fejlesztési követelményeket, továbbá az elvárt tudásmélységét, szervezettségét, és alapul szolgálnak a kimeneti követelmények meghatározásához.

A Helyi Tantervben megjelölt kerettantervek az alábbi általános elvárásoknak felelnek meg:

- a bennük kifejeződő értékrendszer tükrözi a Nat-ban meghatározott közös értékeket;
- azonosíthatók bennük a Nat-ban megjelölt fejlesztési területek, nevelési célok, kulcskompetenciák és műveltségi tartalmak, továbbá a bennük foglaltak alkalmasak ezek fejlesztésére, követésére és értékelésére;
- biztosítják a felkészítést az érettségi vizsgák követelményeire;
- segítik a differenciált tanulást, a kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal való foglalkozást, a sajátos nevelési igényű tanulói csoportok fejlesztését;
- használatuk során érvényesülnek a tanulói, gyermeki jogok és a tanulási esélyegyenlőség;
- útmutatásokkal szolgálnak mind a kiemelt, mind az egyes műveltségi területekhez rendelt fejlesztési feladatok, mind pedig a műveltségi tartalmak teljesítéséhez;
- kellően nyitottak a továbbfejlesztésre, a célokhoz alkalmazkodó felhasználásra;
- a Pécsi Leőwey Klára Gimnázium arculatára jellemzően töltik meg tanítási-tanulási tartalommal és tevékenységekkel a rendelkezésünkre álló 10%-os szabad időkeretet.

A Nat elvei közül különös figyelmet fordítunk az alábbiak konkrét érvényesítésének:

- A természettudományos nevelés kiemelt megvalósításának, tekintettel a terület szép magyar hagyományaira és a gimnázium kiemelkedően jó pedagógiai eredményeire ezen a területen is.

- A természettudományos területen a természettudományos és műszaki életpályára való szocializációnak, ideértve a matematikai eszköztudást is; a jelen kutatási kérdéseinek bemutatására; a természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben történő komplex fejlesztésére, mely a környezeti nevelés stratégiai céljaiban is szerepel.
- Hisszük, hogy az egyén, a közösségek és a természet harmóniájának elősegítése nevelési-oktatásitevékenységünk egyik kiemelt feladata, ezért a kísérletezés, a megfigyelés, a természettudományos gondolkodás differenciált fejlesztése és alkalmazása, a műszaki ismeretek hétköznapi életben is használható elemeinek gyakorlati elsajátítása programunk fontos célja és tartalma.
- Mindezek érdekében az átlagosnál elmélyültebb természettudományos érdeklődés felkeltését is felvállaljuk, és a kiemelkedő tehetségek gondozását a kerettantervek között megjelenő emelt óraszámú tantárgyi program segítségével kívánjuk megvalósítani.
- A másik fontos terület, amelyre mi is különös gondot fordítunk, a mindennapos testnevelés elvének érvényesítése, a nemzeti köznevelésről szóló törvényben foglalt kivételek segítségével megvalósítva, tekintettel a klasszikus iskolaépület korlátozott lehetőségeire. A heti öt órából így heti két órát a Nat Testnevelés és sport műveltségterületében jelzett sporttevékenységekre fordítunk, mint például az úszás, a néptánc, a közösségi és más sportjátékok stb. A heti két óra a Pécsi Leőwey Klára Gimnáziumban is kiváltható továbbá sportolással iskolai sportkörben, vagy a tanuló kérése alapján sportszervezet, sportegyesület keretei között végzett igazolt sporttevékenységgel.
- A következő fontos elv, amelyre tekintettel készült el Pedagógiai Programunk a művészeti nevelés gyakorlatának biztosítása, amelyet egyrészt az órahálók arányos művészeti órákkal való feltöltésével, valamint a délutáni foglalkozások gazdag választékának (pl. kórus, néptánc, színjátszás különböző nyelveken, versmondó versenyek, népdaléneklési verseny stb.) meghirdetésével biztosítunk.
- Az idegennyelv-oktatás kiemelt szintű megvalósítása gimnáziumunkban a kezdetektől érvényesül mind a mai napig. Ez különösen igaz a német nemzetiségi, a francia két tanítási nyelvű és az angol valamint a német emelt óraszámú képzési területekre. Az iskola gazdag választékot nyújt a latin nyelvek területén is (spanyol, olasz), és különös lehetőségként jelenik meg harmadik választható idegen nyelvként a kínai nyelv, az ELTE Konfuciusz Intézetével kötött együttműködési megállapodás keretében, anyanyelvi tanárral, valamint az orosz nyelv.
- Iskolánkban biztosítjuk a korábban megkezdett első idegen nyelvek folytatólagos tanulását és a második vagy harmadik idegen nyelvek szabad választás szerinti felvételét, amennyiben az oktatásszervezési keretek ezt megengedik.
- A Közös Európai Nyelvi Referenciakeret (KER) szerinti B1 szintű nyelvtudás elsajátítása a 12. évfolyam végén az első idegen nyelv terén olyan elvárásaként jelenik meg, melyre tudatosan és szisztematikusan kondicionálni kell a tanulókat.
- Gondot fordítunk a megyeszékhelyen kívüli településekről bejáró, illetve kollégiumban lakó diákjaink pedagógiai támogatására. Törekszünk rá, hogy Pedagógiai Programunk illeszkedjen a kollégiumi nevelés és oktatás hangsúlyait meghatározó országos kollégiumi alapprogram elveihez és a kollégium gyakorlati programelemeihez. Különösen érvényesül ez az Arany János Tehetséggondozó Program esetében, amelynek keretein belül minden diák kollégista. A Hajnóczy Kollégium Kodály Zoltán Úti Tagintézményével kialakított több évtizedes szakmai együttműködés révén a kapcsolat

kölcsönös, így a kollégium is törekszik rá, hogy segítse nevelési és oktatási tevékenységünket.

- Az Arany János Tehetséggondozó Program céljait a program kezdete óta érvényesítjük alapító iskolaként. Ezen belül fontos, hogy a kollégium és a középiskola összehangolt tehetséggondozó program keretében készítse fel a tehetséges, de valamilyen szempontból hátrányos helyzetű tanulókat a középiskola megkezdésére, tanulmányaik eredményes folytatására, majd esélyt teremtsen a felsőoktatási tanulmányok folytatásához vagy a további szakképzéshez, illetve a munkaerőpiacon történő sikeres elhelyezkedésre.

- A Pécsi Leőwey Klára Gimnáziumban viszonylag ritkán jelenik meg az igény, de ha mégis, akkor figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének-oktatásának elveit. Ilyen esetekben az iskola speciális támogató-fejlesztő hálózata (osztályfőnökök, ifjúságvédelmi felelős, védőnő, fejlesztő pedagógus, pszichológus) segít a tanulónak, és a nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint szervezzük meg:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket jelölünk meg, ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossgal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket alakítunk ki és teljesítetünk a diákkal;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszereket és eszközöket építünk be a nevelés, oktatás folyamatába;
- ha szükséges, akkor egyénileg is támogatjuk a rászoruló tanulókat

- A Leőweyben elsősorban a német nemzetiségi képzés területén érvényesítjük a nemzetiségi nevelés és oktatás elveit. A nemzetiségi nevelés és oktatás célja a tanulók nemzetiségi közösséghez tartozásának erősítése. Ezt a célt az iskola a nemzetiségi nyelv és kultúra közvetítésével éri el a következő elvek szerint:

- a Helyi Tantervben megjelenő kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozásokon túl felhasználható időkeretben emelt óraszámban megjelenő nyelvi és népismereti tárgyak oktatási tartalmain keresztül, illetve a műveltségi tartalmak erőteljes integrációjával.

A Nat alapelveinek érvényesítését szolgálják továbbá iskolánkban a különböző műveltségterületekbe ágyazott és tantárgyi tervekbe illesztett fejlesztő tevékenységek a kulcskompetenciák terén. Az Európai Unióban kulcskompetenciákon azokat az ismereteket, készségeket és az ezek alapját alkotó képességeket és attitűdöket értjük, amelyek birtokában az Unió polgárai egyrészt gyorsan alkalmazkodhatnak a modern világ felgyorsult változásaihoz, másrészt a változások irányát és tartalmát cselekvően befolyásolhatják. A tudásalapú társadalomban felértékelődik az egyén tanulási képessége, mert az emberi cselekvőképesség az élethosszig tartó tanulás folyamatában formálódik. Számos olyan fejlesztési terület jelenik meg tantervi hálónkban, amely valamennyi műveltségterületen a kialakítandó kompetencia részét képezi: ilyen például a kritikus gondolkodás, a kreativitás, a kezdeményezőképeség, a problémamegoldás, az együttműködés, a kockázatértékelés, a döntéshozatal, az érzelmek kezelése, a kapcsolatkultúra, a társas tolerancia. Ezeken túlmenően különös gondot fordítunk az alább felsorolt kulcskompetenciák fejlesztésére: Ezek a következők: anyanyelvi kommunikáció, idegen nyelvi kommunikáció, matematikai kompetencia, természettudományos és technikai kompetencia, digitális kompetencia, szociális és állampolgári kompetencia, kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia,

esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség és a hatékony, önálló tanulás képessége.

3. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A Pécsi Leówey Klára Gimnáziumban a személyiség- és a közösségfejlesztés egymást erősítő, komplex programok – minden iskolai dolgozó munkájának közös céljai. Ily módon a személyiség fejlesztését, horizontális értelemben is, perszonalizációként és szocializációként értelmezzük. Növendégeinkkel kapcsolatban a két folyamatot szétválaszthatatlan egységben, egymással szintézisben alkalmazzuk.

Vertikális értelemben a személyiségfejlesztés célja a pedagógiai alapelveink között megfogalmazott, klasszikus értelemben vett emberkép alapján, mindhárom létszint fejlesztése, szellemi, lelki és fizikai vonatkozásban egyaránt, az alkati és állapotbeli meghatározottságokat figyelembe véve, a közösségben élő és gondolkodó autonóm ember ideáját követve. A három szint fejlesztése is csak egységben képzelhető el, különválasztásuk csak a modellezés érdekében történik.

3.1.Értelmi nevelés

A különböző adottságokkal érkező diákok értelmi síkon történő fejlesztésekor fontos szerep jut az önismeret erősítésének, a hozott értékek, „talentumok” felismerésének egy-egy tehetségterületen. A diákok tudatállapotának korunk kihívásaihoz igazodó, adaptív ismeretekkel történő fejlesztése a középiskolai pedagógiai munka legfőbb kihívása a legújabb kognitív pszichológiai, illetve ideg- és agykutatási tudományos eredményeknek megfelelően, amelyek alapján bizonyossá vált a tudat szerepének meghatározó jelentősége az emberi élet minőségének megváltoztatása terén. A globális hálózatokban gondolkodó és lokális problémákat megoldva cselekvő személyiség típusa a középiskolai évek alatt hatékonyan fejleszthető. Elsősorban ezt a felelősséget felismerve végezzük oktatási feladatunkat. Ennek a munkának az alapja a szaktanárok alkotó tevékenysége és a diákok aktív közreműködése révén megvalósuló tanóra, az azokon közvetített és egyénileg felépített tudás. E folyamat legfontosabb elvei: a tudás alapú társadalom építőköveinek „faragása”, „illesztése”, az ismeretanyag sokoldalú megközelítése; az oktatási-tanulási folyamatban érvényesülő következetesség; a követelmények teljesítményre és alkotó befogadásra ösztönző ereje; a tanár személyisége, magatartása által közvetített általános emberi értékek.

3.2. Lelki nevelés

A lelki nevelés is több területen történik a Leóweyben. Szintén fontos eszköze ennek az önismeret fejlesztése a különböző lelki alkatok, illetve lelkiállapotok és ezek irányíthatósága vonatkozásában. A korunkban szintén létjogosultságot kapott érzelmi intelligencia fejlesztése, többek között, mind az egyénre szabott foglalkozások keretében, mind az egész iskolát felmenő rendszerben folyamatosan támogató osztályfőnöki, szaktanári, igazgatói tevékenység keretében, az egyéni fejlesztési terveket körvonalazó portfólió építéssel történik. Külön hálózata van az iskolában a mentálhigiénés gondozásnak. A különböző egyéni adottságokból és szociális helyzetekből adódó problémák korai felismerésével és kezelésével egész szakértői csoport foglalkozik, a területért felelős igazgatóhelyettestől, az osztályfőnököktől, az ifjúságvédelmi felelős tanártól, a fejlesztő pedagóguson át az iskolapszichológusig, akiknek közös célja megtalálni az adott tanulóra, illetve konkrét problémahelyzetre alkalmazható egyedi megoldásokat a személyiség harmóniájának megteremtése érdekében.

Komoly eredmények várhatóak ezen a területen, mind az empátiafejlesztés, mind pedig a szociális érzékenység fejlesztése vonatkozásában, a közösségi szolgálat felmenő rendszerben történő bevezetésétől, amelyet szintén csapatmunkában, a részterületeket egymás között felosztva, irányítanak a tanári közösség és az őket segítő alkalmazottakból álló csoport tagjai.

3.3. Fizikai nevelés

A „fizikai” fejlesztés konkrét értelemben elsősorban a testnevelésórákon és a sportfoglalkozások által, valamint elvontabb értelemben az osztályfőnöki órákon, illetve az egészségnevelési programon keresztül valósul meg. Egyúttal fontosnak tartjuk a mindennapi létben való jártasságok elsajátítását is, ezért törekszünk rá, hogy diákjaink ismereteket szerezzenek az anyagi lét működtetésének gyakorlati mechanizmusairól, a gazdasági élet legelemibb törvényszerűségeiről is.

A fentieket egészítik ki a speciális területeket fejlesztő foglalkozások: az osztályfőnöki órák, ezek éves menetébe illesztett pszichológiai jellegű órák, a dráma és egyéb fejlesztő órák, az egészség- és környezetnevelési program személyiségfejlesztő alkalmi, a szabadabb munkaformákat kínáló tanórákon kívüli tevékenységek, például szakkörök, önképzőkörök, klubfoglalkozások, könyvtárhasználat, kirándulások, táborozások, valamint az egyéni beszélgetések, az állandó, igényhez alkalmazkodó interaktív tanár-diák kapcsolat.

Személyiségfejlesztési programunk komplex megközelítéséből következik, hogy minden diákunk vonatkozásában elsődleges prioritást élvez az az elv, miszerint az egységesen magas tanulmányi követelmények mellett, a mindenkiben ott rejlő egyedi tehetségjellemzők maximális kibontakoztatására törekszünk. Egyúttal a fejlesztendő egyéni képességeket a közösségi érdekek érvényesítésének tükrében tartjuk támogatandónak, tudva azt, hogy mind az egyéni, mind pedig a közösségi sikerek olyanösszetett jellemzőkön alapulnak, melyek túlnyúlnak a tanulmányi értelemben vett eredményességkeretein. Ennek a tevékenységünknek az egyéni képességek különböző szintű fejlesztésén túl a szociális kompetencia szintjének emelését kell szolgálnia.

Ez a fajta összetett személyiségfejlesztő program szisztematikusan és hatékony módon, a tantervbe is beépítve valósítható meg, illetve folyamatosan fejleszhető, s ennek érvényesítése révén, a diákok motivációjának fokozásával, az egyéni teljesítmények javíthatóak, egyúttal egy magasabb szintű társadalmi alkalmazkodási képesség sajátítható el.

...

13. Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

A környezet, a természet és az egészség egymással kölcsönhatásban áll, hiszen nem beszélhetünk egészséges emberi életről, ha a környezet, a természet szennyezett. Ennek tudatában az iskola egészségi- és környezeti nevelésének ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges, környezettudatos életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel, a környezettel, a természettel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az

ezzel kapcsolatos beállítódásaik szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben alapozódhassanak meg. Az ismereti háttér átadása mellett a környezeti, az egészségi nevelés főként személyiségfejlesztő feladat az értékrendszer és magatartás fejlesztésén keresztül!

A természetet, az egészséget, az épített környezetet értékékként kezelő generáció képes közösségben, térben és időben (generációkban) felelősséggel, szeretettel gondolkodva testi-lelki egészségének megőrzésére, miközben harmonikus kapcsolatban él a természettel, a környezetével, melyért áldozatra is kész.

Az egészséges, a környezettudatos életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe kell beépülnie.

Az intézmény hulladék-, energia- és vízgazdálkodása komoly nevelési erővel hat a diákokra és rajtuk keresztül a családok otthoni takarékoságára, életvitelére. Ugyanígy a pedagógusok egészséges (vagy egészségre ártalmas) életmódja, vagyis: *"A jövőnek minden virága benne van a napi magvakban."* Kínai közmondás

Prioritások:

Környezet és egészség – egységes szemléletmód

Természet és ember – egységes látásmód

Felelősségre nevelés – lelki egészség

Jó kondíció – testi egészség

Biztonságra nevelés – lelki egészség

Prevenció – testi-lelki egészség

Az egészségnevelés célja, hogy diákjaink

- képesek legyenek objektíven felismerni egészségi állapotukat,
- ismerjék az egészségkárosító tényezőket, hatásukat, elkerülésük módját,
- ismerjék a rendszeres fizikai aktivitás egészségmegőrzésben játszott szerepét,
- ismerjék az egészségtudatos léthez tartozó egyénileg kialakított mozgásprogram fittség megőrzése szempontjából való fontosságát;
- ismerjék a stressz- és feszültségoldó gyakorlatok szerepét a testi-lelki kiegyensúlyozottság elérésében;
- képesek legyenek alkalmazni a tanultakat,
- képesek legyenek tenni saját egészségük érdekében.

A környezeti nevelés célja, hogy tanulóink

- ismerjék, védjék a természetet, az épített környezetüket,
- felismerjék a környezetre, a természetre ható tényezőket, jelenségeket,
- összefüggéseikben, komplexitásában lássák ezeket,
- képesek legyenek tudatosan, felelősségteljesen fellépni a károsító hatások ellen.

Az egészség – és a környezeti nevelés személyiségfejlesztő feladatai:

- önismeret erősítése
- az önelfogadás képességének kialakítása
- önnevelés segítése
- önmagunk, mások iránti felelősség felszínre hozása

- kortárssegítő kapcsolatok erősítése
- pozitív beállítódás segítése
- kudarctűrő képesség fejlesztése
- akaraterő fokozása
- dönteni tudás képességének fejlesztése
- a szabadság helyes értelmezésének elősegítése
- veszélyhelyzetek felismerése
- krízishelyzetek megoldása
- kapcsolatteremtő képesség fejlesztése
- egészséges, harmonikus életvitel iránti igény felkeltése
- az öltözködési szokások, az ízlés alakítása
- az igényes környezet kialakítására és fenntartására való törekvés erősítése

13.1. Hosszú távú céljaink

Tudatosítanunk kell, hogy a természet, az ember önmagában való érték – így olyan szellemiséget alakíthatunk ki, amely belső indíttatású megőrzésre ösztönöz a természetes és az általunk alkotott környezet, valamint önmagunk iránt.

Fiataljainkkal fel kell fedeztetnünk, hogy személyiségük csak kapcsolatban bontakozhat ki, s annak formálása egész életen át tartó folyamat.

- az ökológiai szemlélet formálása a természettel, a környezettel és a globális problémákkal kapcsolatban,
- a környezet- és az egészségtudatos magatartásra irányultság kialakítása,
- az igényes, harmonikus, egészséges családi életre nevelés,
- felelősségtudat fejlesztése önmagunk, szűkebb és tágabb környezetünk, természeti örökségünk, kulturális értékeink és Földünk iránt,
- a társkapcsolatok etikus magatartásának fejlesztése,
- a környezetetika hatékony fejlesztése,
- a közösségi felelősség felébresztése,
- érzelmi és értelmi egészségi és környezeti nevelés,
- egészség- és környezettudatos magatartás és életvitel segítése,
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek, a személyiség fejlesztése,
- az egészségérték, a természetérték, a környezetérték tudatosítása
- preventív szemlélet kialakítása (drog-, antihumánus szenvedélyek)

13.2. Középtávú céljaink:

A hosszú távú célokra vonatkozó érték- és szokásrendszer érzelmi, értelmi, esztétikai és erkölcsi megalapozása:

- az ökológiai gondolkodás kialakítása, fejlesztése,
- az egészség, mint a testi, lelki, szociális jólét igényének megalapozása,
- rendszerszemléletre nevelés,
- az egészséges életmóddal, környezettudatos magatartással kapcsolatos értékek közvetítése,
- társas kapcsolatok kialakulásának elősegítése,
- a káros szenvedélyek kialakulásának megakadályozása,
- tapasztalaton alapuló, kreatív környezeti nevelés,

- felelősségtudat felébresztése,
- helyes önismeret és önértékelés felszínre hozása,
- helyes önnevelésre és ön-ajándékozó közösségi-emberré formálódásra segítés,
- az életminőség fogyasztáson túlra mutató alkotóinak keresése,
- az egészség és a környezet összefüggéseinek felismertetése,
- helyzetfelismerés, az ok – okozati összefüggések felismerését célzó képességek kialakítása, fejlesztése,
- problémamegoldó gondolkodás, döntésképesség fejlesztése,
- globális összefüggések megértése iránti igény felkeltése.

13.3. Rövidtávú céljaink:

- diákjaink tisztában legyenek a rendszeres testmozgás fontosságával,
- legyenek képesek a distresszt testi mozgással kezelni,
- háttérrel biztosítunk a napi testedzési lehetőségekre
- prevenciós programok szervezése
- szelektív hulladékgyűjtés bevezetése
- osztálytermek rendjének megtartására nevelés
- füstmentes iskola megvalósítása

13.4. A célok eléréséhez szükséges készségek kialakítása, fejlesztése a tanulóknak

- Vitakészség, kritikus véleményalkotás
- Kommunikáció, médiahasználat
- Nyitottság
- Konfliktuskezelés és –megoldás
- Együttműködés, alkalmazkodás, tolerancia és segítő életmód
- Egységben láttatás, komplex látásmód

13.5. Kulcsszavak

Szeretet, tisztelet, megbecsülés, harmónia, mértékletesség, takarékoság, alázat, önkéntesség, esztétika, empátia, segítőkészség, tolerancia, komplementaritás, együttműködés, kölcsönhatás, felelősség, öröm, vidámság, globális gondolkodás, lokális cselekvés, szelídség, altruizmus, nemzettudat, család, közösséghez tartozás, biztonság, összetartozás, balesetvédelem, megbocsátás, fogékonyság a szépre, nyitottság, hála, jövőkép, derű, optimizmus, belső kontroll, tanult leleményesség, reális önkép, önállóság, erkölcsösség, önfogadás.

13.6. Az egészséges és kulturált életmódra nevelés területén elvégzendő feladatok az iskolában

13.6.1. A személyes kompetencia motívumainak fejlesztése:

- Támogatni az egészséges és a kulturált életmód fogalmának megismertetését, az egyéni önálló életvitelben való gyakorlat kialakítását, a tanulók életmódbeli

igényességét (sikeres megküzdési képesség, megszólalás- és kiállás biztonsága, belső kontroll megerősítése)

13.6.2. A személyes képességek fejlesztése:

Testi és önellátási képességek:

- kifejlesztése, és folyamatos karbantartása
- a testnevelési órákon, speciális foglalkozásokon
- a diáksportkörben,
- tánctanításban
- az osztálytermek és a környezet gondozásában.

Befogadóképességek

- Célzott fejlesztése az iskolai élet minden arra alkalmas mozzanatában: így a zenei és a vizuális esztétikai befogadás lehetőségeinek tudatos tervezésében (ünnepek, vetélkedők, osztálytermek stb.)
- Legyen az iskola lehetőleg minden részletében igényes esztétikus közeg.

Kifejezési képességek:

- Az önkifejezés gazdag és igényes lehetőségeinek bemutatása, gyakorlása tudatosítása szimultatív és valós élethelyzetekben (tantárgyi és osztályfőnöki témákon belül, drámaórákon, színjátszó körökben) - a közéletiség igényeinek megfelelően.

Egészségvédő képességek:

- Az egészséges életmód ismérveinek megismertetése, az alapvető szokások folyamatos gyakorlása.
- A szenvedélybetegségek és ezek kezelésének megismertetése szakemberek bevonásával.
- egészségtudatos táplálkozás
- önkárosító magatartásformák kerülése

Önértékelő, önmegismerő, identitásvédő és önfejlesztő képességek:

- Legyen folyamatos a tanuló önismeretének, én-képének fejlesztése,
- Váljon rendszeressé a nevelőmunka során a tanulói önértékelés is.
- Olyan szituációk, előadások, beszélgetések szervezése, amely során a tanulók felfedezhetik ígéretes tulajdonságaikat, amelyek alapján kialakulhat a felismerés, mi iránt van hajlamuk, rátermettségük.
- A tehetség kibontakoztatásának segítése a személyiség fejlesztése érdekében
- Mentális képességek fejlesztése
- Sajátos nevelést igénylő tanulók fejlesztése

13.6.3. Társas képességek fejlesztése

- Környezetbarát viselkedésével segítse elő a természet fennmaradását
- Váljon érzékenyvé környezete állapota iránt

- Életmódjában a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére törekvés váljon meghatározóvá
- Szerezzen személyes tapasztalatokat az együttműködés, a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén
- Kommunikációs készségek kialakítása, tartalmas emberi kapcsolatok, intimitás képessége
- Kölcsönösség, közösséghez való tartozás, érett párkapcsolat
- Nemzeti és kisebbségi azonosságtudat

13.7. A tanárok feladatai:

- segítse a tanulók kezdeményezéseit,
- járuljon hozzá a közvetlen tapasztalatszerzéshez,
- segítse elő a harmonikus kapcsolat kialakítását a természeti és társadalmi környezettel,
- alakítsa ki a tanulóban, hogy a környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartás egyéni és közösségi szinten egyaránt az életvitelt meghatározó erkölcsi alapelv legyen
- adjon ismeretet a betegségek, balesetek, sérülések elkerülésére, az egészség megőrzésére,
- fejlessze a beteg, sérült és fogyatékos embertársak iránti elfogadó és segítőkész magatartást,
- a személyi, tárgyi környezet segítse azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyermekek, ifjak egészségi állapotát javítják,
- foglalkozzon a szexuális kultúra, magatartás kérdéseivel, fordítson figyelmet a családi életre, a felelős, örömteli, szeretetközpontú párkapcsolatokra történő felkészítésre,
- erősítse az együvé tartozás és az egymásért való felelősség érzését.

13.8. Konkrét feladatok

Feladatok	Várható eredmények	Módszerek, eljárások	Felelősök, közreműködők	Megvalósítás időszaka, gyakorisága, határidő
Mit?	Miért?	Hogyan?	Ki?	Mikor?
A különféle szakhatóságok vonatkozó előírásainak betartása (ANTSZ,	Jogszerű működés, balesetek, fertőzések megelőzése, a munka	Az előírások betartása, folyamatos ellenőrzés, szakszerű	Az intézmény vezetősége, egyes területek kijelölt felelősei	Folyamatos

tűzoltóság, munkavédelmi felügyelőség, stb.)	alapfeltételeinek megteremtése. A „rejtett tanterv”	munkavégzés		
Az épület karbantartása	Baleset-veszélyektől mentes intézmény	A fenntartó által biztosított pénzen – éves terv alapján	Gondnok, karbantartó	A költségvetés tervezése és végrehajtása folyamán – folyamatos
Az épület tisztán tartása	Higiéniai követelmény „rejtett tanterv”	A munkaköri leírások alkalmazásával Környezetbarát tisztítószer alkalmazása	Gondnok, takarítók, karbantartó	Folyamatos
Osztálytermek tisztán tartása	Higiéniai követelmény	„Vigyázzunk a tisztaságra, tartsunk rendet!”	Diákok, szaktanárok, gondnok, takarítók	Házirend, illetve munkaköri leírás szerint, Folyamatos
Taneszközök és felszerelések karbantartása	Balesetveszélytől mentes, használható, „rejtett tanterv”	A javítandókat a szaktanár jelzi az oktatás technológusnak	Szaktanárok, oktatás technológus	Szükség esetén, folyamatos
Az udvarok rendben tartása	Balesetveszély elkerülése, „rejtett tanterv”	Megelőzzük a rongálódást	Diákok, gondnok (udvaros)	Folyamatos
Energia-felhasználás	Takarékos szemlélet, Egészség-óvás (minden időszakban világos tantermek) „rejtett tanterv”	Nyílászárók javítása, tető szigetelése. Neonok cseréje energiatakarékos izzókra	Gondnok, karbantartó	A költségvetési tervnek megfelelően Folyamatos
Vízfelhasználás	Szemlélet-változás „rejtett tanterv”	Víztakarékos öblítés, csapok karbantartása vítisztító szűrők	Gondnok, karbantartó	Költségvetési tervnek megfelelően Folyamatos

		alkalmazása		
Mellék-helyiségek megfelelő állapotban tartása, rendeltetés-szerű használata	Alapvető higiénés követelmény „Rejtett tanterv”	Ellenőrzés	Diákok, pedagógusok, takarítók	A munkaköri leírások szerint Folyamatos
A szemét megfelelő kezelése Szelektív hulladékgyűjtés	Tudatosság, szemlélet-formálás, „rejtett tanterv”	Szeméttároló edények, pedagógusok felvilágosító munkája, nevelési feladata, diákok egymásra hatása Technikai személyzet kellő munkavégzése	Pedagógusok, diákok, kortárs csoport, takarítók	Folyamatos
Megfelelő pszichés környezet kialakítása a kreatív és hatékony munka feltételeinek biztosítására az intézmény dolgozói számára	Lehetőség a dolgozók önbecsülésének fenntartására, motiválásra, felelősségtudatuk erősítésére	Szakmai fórumok, lehetőség a véleményalkotásra, véleménynyilvánításra, konfliktuskezelés Komfortérzet biztosítása	Intézményvezető, illetve az adott helyzetben megfelelő hatáskörrel rendelkező dolgozók	folyamatos
Munkaegészségügyi feltételek biztosítása	A dolgozók jó fizikai állapotának megőrzése	Munkaegészségügyi előírások betartása, munkaegészségügyi orvos rendszeres felügyelete	Igazgató, munkaegészségügyi orvos	Folyamatos
Külső kapcsolatok továbbépítése (Biokom, Zöld Híd stb.) illetve a meglévők(OMS	Egy-egy programba kapcsolás	Adott alkalommal személyes megkeresés	Igazgatóhelyettes, diákönkormányzat vezetője	Munkaterv által meghatározott időpontban

Z, ANTSZ) fenntartása				
Pályázat-figyelés	Meglévő törekvések támogatása	Írott és elektronikus sajtó	Igazgató, munkaközösség-vezetők	Folyamatos
Iskolai büfé öko-büfévé alakítása	Egészséges táplálkozás lehetősége	Gyümölcssteák friss és szárított gyümölcsök, sajtok, joghurtok, árusítása	Igazgatóhelyettes, diákönkormányzat, tanárok, szülők	Munkaterv szerint
A nebulók egészségi állapotának és testi fejlődésének figyelemmel kísérése	A diákok megfelelő fejlődése, a betegségek megelőzése, kiszűrése	Rendszeres szűréssel – iskolaorvos, védőnő közreműködésével	Iskolaorvos, védőnő, valamennyi szaktanár	Védőnői munkaterv szerint
A szükséges védőoltások és egyéb orvosi prevenciós eljárások	A tanulók megfelelő fejlődése, betegségek megelőzése	Iskolaorvos, védőnő közreműködésével	Iskolaorvos, védőnő	Védőnői munkaterv szerint
A személyes higiénia kialakítása, fejlesztése	Emberi együttélés és az egészségmegőrzés alapkövetelménye	Osztályfőnöki órán – védőnő bevonásával, beszélgetéssel, szerepjátékokkal	Osztályfőnök, védőnő, iskolaorvos	Folyamatos
A megfelelő öltözködés igényének kialakítása	Fizikai és lelki egészség pozitív befolyásolása „rejtett tanterv”	Osztályfőnöki munka és a napi élet során	Pedagógusok	folyamatos
Egészségvédelmi Napok -11. évfolyam	Egészségmegőrzés, elsődleges prevenció	Előadások, beszélgetések	Igazgatóhelyettes, iskolaorvos, védőnő	Minden tanév júniusában – 3 nap
A pihenés, az alvás fontosságának tudatosítása	Megfelelő teljesítmény csak megfelelő pihentségi fok mellett várható	Arányos terhelésre törekvés (órarend) Tanórák közti szünetek biztosítása, Légző, lazító gyakorlatok	Igazgatóhelyettes, igazgató, pedagógusok	Órarendkészítésnél, a tanév tervezésénél

		elsajátíttatása		
Törekvés a zaj csökkentésére	A zajok fáradttá, idegessé tesznek, zavarják a kommunikációt	A csend és az igénye, megfelelő hangerejű zene iránti igény kialakítása	Pedagógusok	Folyamatos
Mozgás fontossága	A fizikai és a szellemi megterhelésnek harmóniában kell lennie – így fokozzák egymás hatékonyságát, elkerülhetők a mozgásszegény életmód káros következményei	Testnevelés – mindennap, tömegsport: osztályok közötti versenyek Sportnapok, kirándulások	Igazgató, testnevelő tanárok, szaktanárok, osztályfőnökök	A testnevelési munkaközösség beosztása szerint, illetve a kirándulási tervek szerint
Törekvés a rendeltetés-szerű mosdó- és vécé-használatra	Egészség megőrzése érdekében	Igény kialakítása, odafigyelés	Osztályfőnökök, gondnok	Folyamatos
A reklámok és a divat káros hatásai	A tizenévesek a megcélzottak, emellett kiszolgáltatottak a divatnak és a reklámnak. Meg kell tanulniuk, hogy dönthetnek	Osztályfőnöki óra anyaga, beszélgetés, szerepjáték, vita	Minden pedagógus Osztályfőnök	Folyamatos Tanterv szerint
A helyes szexuális viselkedés kialakításának segítése	Nemi identitás – személyiségformáló tényező. A nemi szerepek természetes megélése	Egyéni beszélgetés, patrónus rendszer, osztályfőnöki óra, Egészségvédelmi Napok	Pedagógusok, patrónusok, Védőnő, iskolaorvos	Folyamatos Tanterv szerint
Az emberi kapcsolatok szerepe a lelki egészség	A személy emberi kapcsolatainak minősége döntően befolyásolja a lelki	Osztályfőnöki óra Etika óra témája	Osztályfőnök, Minden pedagógus	Tanmenet szerint Folyamatos

megőrzésében	egészséget	Minden foglalkozás		
Környezet és egészség kapcsolatának feltárása	Környezetünkre, egészségünkre való nagyobb fokú odafigyelés. Az egészség- és a környezettudat fejlesztése	Tananyagkapcsolatok Osztályfőnöki óra Osztálykirándulás	Minden pedagógus, osztályfőnök	Tanmenet szerinti Folyamatos
Helyes viszony kialakítása önmagunkhoz, az emberekhez, a bennünket körülvevő emberi és természeti környezethez	Az egészség előfeltétele	„Rejtett tanterv”, anyanyelvi és művészeti tantárgyak szerepe, osztályfőnöki munka	Minden pedagógus, az intézmény minden dolgozója, szaktanárok, osztályfőnökök	Tanmenet szerint, a mindennapi helyzetnek megfelelően
A helyes lakás és környezetkultúra, harmonikus tantermi környezet kialakítása	A lakás és a környezetkultúra az egészséges életmód része	Szemléltetés, beszélgetés, vita, a tanterem megfelelő berendezése	Szaktanárok, osztályfőnökök	Osztályfőnöki órán, tanórán kívüli programokon
Az épületek megfelelő berendezése, dekorációja, osztályok dekorációja	Rejtett tanterv	A fenntartó által a költségvetésben biztosított pénzből – a tanárok és a tanulók tervei alapján – közös munkával	Igazgató Osztályfőnökök	A költségvetés tervezésekor és végrehajtásakor, ill. folyamatos
Külső-belső rend és fegyelem	A rend a biztonságérzet egyik tényezője, a lelki egészség egyik megnyilvánulási formája, hiánya a lelki egészség elvesztéséhez vezethet	Tradíciók, szabályok megélése, kialakítása Rendre, rendszerességre nevelés	Iskolavezetés, tanárok, gondnok, karbantartó, takarítók	Folyamatos

Káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése	Alapvető egészségmegőrzés	A pszichés tényezők kialakításával. Vita, beszélgetés, szerepjáték, szemléltetés, kortárs segítők bevonása	Igazgató, szaktanárok, osztályfőnökök, iskolaorvos, védőnő, kortárs segítő	Tanmenete szerint, illetve alkalmak szerint (pl.: Egészségvédelmi Napok)
Veszélyes anyagok – legális és illegális drogok	A veszély ismerete segítheti annak elkerülését	Előadások (kortárs segítő, rendőr), kiállítás megtekintése, szakóra	Szaktanárok, osztályfőnökök, iskolaorvos, védőnő	Tanmenet, illetve az adódó lehetőségek szerint
Szorosabb kapcsolat a szülői házzal – az egészség – valamint a környezeti nevelés terén	Csak közösen érhető el siker	Együttműködés, találkozások – szülői értekezlet, fogadóóra, konferenciák	Iskolavezetés, Pedagógusok	Folyamatos Évente több alkalommal a munkaterv szerint, illetve szükség szerint
Téli madáretetés	Megfigyelés, rendszerességre szoktatás	Odúk kihelyezése	Környezetvédő munkacsoport	Téli időszakokban
Kulturált viselkedés fejlesztése – illetár	Kapcsolataink harmonikusabbá válhatnak	Házirend felülvizsgálata	Iskolavezetés, tanárok, diákönkormányzat	Folyamatos

13.9. Tanulásszervezési és tartalmi keretek

Tanórai keretek

- tantárgyakba beépítve – az adott tantárgy által adott lehetőségek szerint
- tanulmányi kirándulás

- sportnap
- osztályfőnöki órákon környezet-és egészségvédelmi témák
- testnevelés

Nem hagyományos tanórai foglalkozások

Nem hagyományos tanórai foglalkozás lehet minden olyan új tanítási-tanulási módszer, amelynek a tantárgyak tananyagának elsajátíttatása a célja, de színtere akár az iskolán kívül is lehet. (De tanítási naplóba beírt óra!)

A nem hagyományos tanórai foglalkozások közös és alapvető jellemzője, kritériuma a komplexitás. Ennek lényege:

- a tantárgyakon átívelő ismeretek összekapcsolása, egy adott tartalom sokoldalú megközelítése, valamiféle “egymásra hajtogatottság”
- a sokféleség összekapcsolódása a különféle tevékenységek által
- a természet és társadalom kapcsolatrendszerének holisztikus megközelítése
- kapcsolatközpontúság
- értelem és érzelem egysége
- módszerek sokfélesége

13.10. Téma nap, témahét

A terepi tanítási projekteket a lebonyolítás időtartama szerint szokás témanapnak, témahétnek nevezni. Ilyenkor a lakóhely, illetve az iskola környékének valamilyen környezeti értékét vagy problémáját vizsgáljuk a projekt módszer alkalmazásával. Egy, az adott helyszínen megismerhető, fellelhető, megtapasztalható valódi probléma köré rendezzük tehát a tanulást.

Téma napot, illetve e téren tapasztaltabb tanulók számára témanapokat, vagy témahetet szervezni természetesen a kötelező tanórákkal azonos időkeretben lehet. A témanapok a hagyományos módszereknél jobban, eredményesebben szolgálhatják a feladatok végrehajtásának megtervezésében, a valóságos problémák kollektív megoldásában megszerzendő jártasságot. Engedik, hogy a tanulók folyamatosan szembesüljenek döntéseik következményével. Gyakorlatot szerezhetnek különböző ismerethordozók kezelésében, tájékozódhatnak különböző információs központokban, alkalmazhatják a többi tantárgyban megtanultakat és mozgósíthatják a tananyagon kívüli ismereteiket is. Természetesen a projekt típusú tanulásra is folyamatosan fel kell készítenünk

tanítványainkat. E tanulási módhoz könnyen és sikerrel illeszthetők a különböző drámatechnikák, drámapedagógiai módszerek. Az előkészítő munkában pedig helyet kell kapnia a könyvtári munkának, az internetes lehetőségeknek, az információszerzési, -feldolgozási gyakorlatoknak.

A tanulók környezeti, egészségi ismereteinek bővítésével, azok rendszerezésével, az összefüggések feltárásával, a szemléletformálással meg lehet alapozni, hogy a középiskolában kialakuljon a környezetért, a jövő generációkért felelősséget vállaló személyiség.

Ezt célozza az iskola komplex egészségfejlesztési, szabadidős tevékenységi programja. A program során a diákoknak olyan pozitív életvezetési stratégiákat mutassunk be, melyek elsajátításával egészséges, helyes döntéseket hozó, felelősségteljes, boldog életet élő felnőtté válhatnak. Célunk, hogy felhívjuk tanítványaink figyelmét arra, az egészség érték, melynek tudatos megőrzése mindannyiunk kötelessége.

A választott programok és az alkalmazott módszerek

- fejlesszék a tanuló szociális képességeit,
- adjanak lehetőséget új ismeretek megszerzésére (biológiai sokféleség),
- rendszerezzék, szelektálják, mélyítsék el a már meglévő ismereteket,
- szintetizálják az egyes tantárgyak nyújtotta analitikus ismereteket, tanítsanak rendszerszemléletre,
- alakítsanak ki kritikus gondolkodást,
- fejlesszék a környezeti harmónia megteremtése érdekében fontos képességeket (pl.: problémamegoldó, konfliktuskezelési képességek, tolerancia, alternatív gondolkodás),
- ösztönözzenek az egészséges, környezetbarát életmód elsajátítására,
- alakítsanak ki környezeti érzékenységet, helyes szokásokat, viselkedési normákat,
- neveljenek a hagyományok tiszteletére,
- mutassanak követendő mintákat,
- ösztönözzenek felelősségteljes cselekvésekre (tárják fel, hogy mit tehet a tanuló egyéni életében a környezeti problémák megoldása, megelőzése érdekében); tárják fel a tanulók számára a globális kérdések alapvető gazdasági, társadalmi hátterét, tegyék világossá a tanulók számára, hogy az ember a természet része, és

csak akkor van esélye a boldogulásra, ha kész együttműködni környezetével, és nem uralkodni akar felette.

Az iskolai környezet

Feladatunk a mindennapi iskolai élet „fizikai” és szellemi környezetének átalakítása a környezeti és egészség nevelési program szellemében. Fontos megtervezni az iskola mindennapi életének ezernyi mozzanatát, s azt, hogy ezeken keresztül hogyan válhat az iskola környezetbarátabbá, miképpen alakíthatja az ott dolgozók és tanulók életmódját környezet-tudatosabbá.

Ezt segíti, avagy a példamutató iskolai környezet tényezői

- termek, folyosók, mellékhelyiségek, udvar tisztasága és esztétikus kialakítása
- növények, élősarok
- anyag- és energiatakarékos, környezetbarát iskolaműködtetés
- egészséges élelmiszereket árusító iskolai büfé
- gyalogos és kerékpáros közlekedés ösztönzése
- szelektív hulladékgyűjtés
- pedagógusok és technikai dolgozók példamutatása
- iskolai médiumok zöld rovatai

Az iskolai életvitel

- Épüljenek be az iskola mindennapi életébe az ún. jeles napok pl. egy témanap vagy témahét keretén belül.
- Az iskolai büfé öko-büfévé alakulása, szelektív hulladékgyűjtés bevezetése.
- A szakmák hagyományai, ünnepei méltó megtartásra kerüljenek, legyen lehetőség múzeum-látogatásra, vagy idős mesterek meglátogatására.
- A diákönkormányzat “zöld szemmel” tevékenykedjen vagy alakítson ki egy zöld tagozatot, mely szem előtt tartja a diákok és az iskola érdekeit. pl. iskolakörnyéki közlekedés, higiénés viszonyok, könyvtári állomány összetétele stb.

- A megvalósítási tervben a munkaközösség vezetőikkel közreműködve kidolgozni a konkrét feladatokat.

13.11. Komplex intézményi mozgásprogram

- 1. Egészséges életmód-tréningek a kötelező iskolai programokban (sport- és egészségnap, Leőwey nap)**
- 2. Részvétel a különféle szervezésű fittségi és más sportprogramokon, versenyeken (házibajnokságok, sportági kupák az iskolában és iskolán kívül)**
- 3. A mozgásos tevékenységek a tantárgyi jellegnek és az életkori sajátosságoknak megfelelően épülnek be az óratervi órákba.**
- 4. Az egyéb foglalkozásokon – a tantárgyfelosztás keretei között – változatos programok keretében képviseltetik magukat a sportfoglalkozások (tömegsport, sportkör stb.).**
- 5. Az intézmény kapcsolatrendszerének keretében az iskolai sportegyesülettel illetve a településen működő más sporttevékenységgel foglalkozó társadalmi szervezetekkel, továbbá az iskolai működést támogatni hivatott alapítvánnyal alakuljon ki stratégiai együttműködés az iskola tanulóinak mozgáskultúráját fejleszteni hivatott programok támogatása céljából.**
- 6. A tanulmányi kirándulások egyik központi eleme legyen a mozgás és az egészségtudatos életmódra nevelés.**
- 7. Az osztályfőnöki órákon tematikus program kerüljön kidolgozásra a testmozgás propagálására, amely életvezetési tanácsokat is foglaljon magába.**
- 8. Az uniós és a központi költségvetési források kimerítésével, az ezekre épülő anyagi alapokra támaszkodva a legkülönbélebb sportprogramok megszervezése.**
- 9. A tanulók fizikai állapotának méréséből fakadó tapasztalatok értékelése alapján a szabadidős és sporttevékenységek terén a mozgásprogramok tartalmára minden tanévben készül javaslat.**

A komplex intézményi mozgásprogram adott tanévre aktualizált feladatterve az éves munkaterv mellékleteként kerül kidolgozásra.